

IZJAVA V PODPORO ZALOŽBI BELETRINA, 4022026

Spoštovani kolegica, kolega!

Prosim te, da presodiš in podpišeš naslednjo izjavo. Karkoli si pač misliš, objektivnim dejstvom, ki so navedena v izjavi, ne moremo oporekati. Ta dejstva govorijo sama zase. Za nas, ki smo bili ali smo še povezani z Založbo Beletrina, je pomembno, da slovensko javnost in politiko opozorimo, da Beletrina obstane in nadaljuje z delom!

Če si za, podpiši izjavo. Posređoval jo bom vsem slovenskim medijem. To imam za svojo moralno odgovornost. Če podpisov ne bo, bom pač edini!

Podpise zbiram en teden od dne, ko si dobil pošto. Podpis vrni na moj elektronski naslov s preprostim, DA, podpiram, ime in priimek. Nič več in nič manj.

Hvala za razumevanje Dušan Merc

IZJAVA

Vsi od daleč in od blizu spremljamo, kaj in kako se dogaja z založbo Beletrina. Veliko jih je tudi, ki s tiho privoščljivostjo kukajo izza vogalov in čakajo na izplen vsega dogajanja. To je za našo družbo normalno in nič nenavadnega.

Pa vendar: pri ocenjevanju dela in dosežkov te založbe moramo biti, kljub temu da smo morebiti privoščljivi, tudi objektivni in pošteni.

Gre za založbo, ki je v zadnjih treh desetletjih izdala več kot 1500 knjižnih del iz področja vrhunskega leposlovja in humanistike, ki v svojih programih združuje avtorje najrazličnejših provenienc, generacij, političnih in idejnih profilov. Založba, ki je bila od nastanka, v idiličnih predstavah študentov, njenih ustanoviteljev, ki so sedaj že krepko v zrelih letih, inovativna pri promociji slovenske literature in ki se je razvila pod razumljivim in tudi vizionarskim pritiskom in nujnega tehnološkega napredka okolja v katerem živimo, in tudi tržnega kapitalizma, v sodobno celico tehnološkega razvoja (začelo se je z Air Beletrino, se nadaljevalo do danes z e knjigo, z zvočnico, sodobno elektronsko klasifikacijo za knjižnice...), ki je pomemben za celotno slovensko knjižno produkcijo...

Nove oblike uveljavljanja je uvajala pri predstavitvi naše literature v tujini in obenem zmeraj znova postavljala nove standarde. Predvsem pa gre za založbo, ki je zmeraj zahtevala avtorsko profesionalizacijo vseh pri nastajanju knjige, inovacije na literarnem nivoju, založbo, ki je postavljala najvišje tehnične standarde in vedno poudarjala pomen slovenskega avtorskega dela, bodisi med pisatelji, oblikovalci, prevajalci ali snovalci drugih literarnih vsebin.

Za avtorje te založbe, za vse vrste literarnih ustvarjalcev, pa tudi za prevajalce in oblikovalce zunanje podobe vseh publikacij Založbe beletrina, lahko mirno rečemo, da smo lahko založbi hvaležni, ker smo bili del vsega tega dogajanja. Še naprej jo cenimo in podpiramo. S podpisom tega javnega pisma slovenski javnosti od odločevalcev v kulturi, ki imajo tudi svoja videnja, svoje cilje, zahtevamo korektnost, predvsem pa proaktivno pomoč založbi, ki je v očitni stiski.

Če smo objektivni, nikoli ne moremo pričakovati, da bo vsaka inovacija uspela, da bo upoštevana kot napredek in da se bo izkazala ekonomsko uspešna na kratek rok. Tukaj so se odločevalci pri Beletrini grdo ušтели. So žrtve lastnih iluzij o tehnološkem napredku in tržnem pogledu na realnost za slovensko družbo in njeno podjetniško okolje.

Kljub temu obsojamo pasivnost politike, ki daje misliti celo na privoščljivost. Ne gre le za "neko" Beletrino. Gre za vsako izjemno in nenadomestljivo založbo. Od daleč gledano niti ne vemo, kaj se v založbi v resnici dogaja, kako je nastala situacija, v kateri je založba, veliko je govoric, pogosto so seveda nepreverjene, pogosto so zlonamerne, posmehljive itd. Po izjavah vodilnih je tekoče poslovanje pozitivno, a založbo močno bremenijo investicije iz preteklosti. Seveda so sedaj restriktivno ukrepali. V bodoče bodo morali zelo paziti na to, da vizije in sicer nujen razvoj nista vedno dobrodošla, pogosto pa ne dajeta finančnih rezultatov. Takšnih projekcij je v ozadju vsakega uspeha veliko, zelo veliko!

Zato apeliramo na nosilce politike in na slovensko javno mnenje, da Beletrini zaradi njenega pomena in tehnološkega in tržnega vizionarstva, s pravo vizijo, priskoči na pomoč država, ki lahko podeli

bankam moč, da ustvarijo poroštvene sheme itd. Gre tudi za nacionalni interes in interes drugih pomembnih založb (naj omenim samo, da je Mladinska knjiga že desetletja na prangerju ekonomskega uničevanja in zasmehovanja, pa bi z relativno majhnimi sredstvi lahko slovenska država rešila ta problem, ki je v nacionalnem interesu). Denarna oblast, ki je najmočnejša v državi, bi svoje finančne zahteve uveljavila z ustreznimi nadzornimi mehanizmi, bančnimi kontroling itd.

Rešitev znotraj založbe je boleča in nujna. Gre za dobro celotnega slovenskega založniškega prostora, ki hira in ki se brez Beletrine, in tudi Mladinske knjige, utegne izkazati za bolj zapečarskega in opustošenega, kot nam je vsem ljubo. Kar mora založba kot ekonomski subjekt storiti, bo nedvomno storila! Mora storiti! O tem ni dvoma.

Zaradi vsega napisanega podpisani opozarjamo odločevalce na trenutni in bodoči politični sceni, predsednika vlade in ministrice za kulturo ter njuno administrativno podporno strukturo, da v skladu s pravno dopustnimi možnostmi pri obravnavi založbe Beletrina uporabijo ves svoj politični in moralni kapital, da vidijo in razumejo pomen takšne založbe, kot je Beletrina in ji omogočijo obstoj in nadaljevanje dela. Slovenski jezik in identiteta sta na pomembni preizkušnji. Ignoranca do usode tako pomembne založbe za nadaljnje življenje slovenskega kulturnega prostora in seveda nacionalne države je zastrašujoča!

Dušan Merc,

Podpisni avtorji in avtorice, prevajalke in prevajalci in književni uredniki založbe Beletrina

Ljubljana, 4.2.2026